

Gældende fra 01.08-2023

Vejledning om tilsynsdiamanten for pengeinstitutter

Vejledning om tilsynsdiamanten for pengeinstitutter

Indholdsfortegnelse

Vejledning om tilsynsdiamanten for pengeinstitutter	2
1. Indledning.....	34
2. Tilsynsdiamantens pejlemærker	45
2.1. Summen af store eksponeringer under 175 pct.	45
2.2. Udlånsvækst under 20 pct.	45
2.3. Ejendomseksponering under 25 pct.	56
2.4. Likviditetspejlemærke skal være større end 100 pct.	56
Specialtilfælde hvor udgående pengestrømme er mindre end eller lig med indgående pengestrømme	56
3. Tilsynsstigen	67
3.1. Reaktionsmuligheder	67
3.1.1 Skærpet overvågning.....	78
3.1.2 Risikoplysninger og samtidig offentliggørelse af disse	78
3.1.3. Redegørelse og/eller undersøgelse af instituttet.....	78
3.1.4. FiL § 350 - påbud.....	89
4. Offentliggørelsesforpligtelser i forbindelse med tilsynsdiamanten	89
Bilag 1 – Teknisk beregning af likviditetspejlemærket	1044
Offentliggørelsesforpligtelser for færøske pengeinstitutter og Grønlandsbanken i forbindelse med tilsynsdiamanten	1344

1. Indledning

Vejledningen indeholder Finanstilsynets anvisninger på beregning af tilsynsdiamantens pejlemærker med tilhørende grænseværdier.

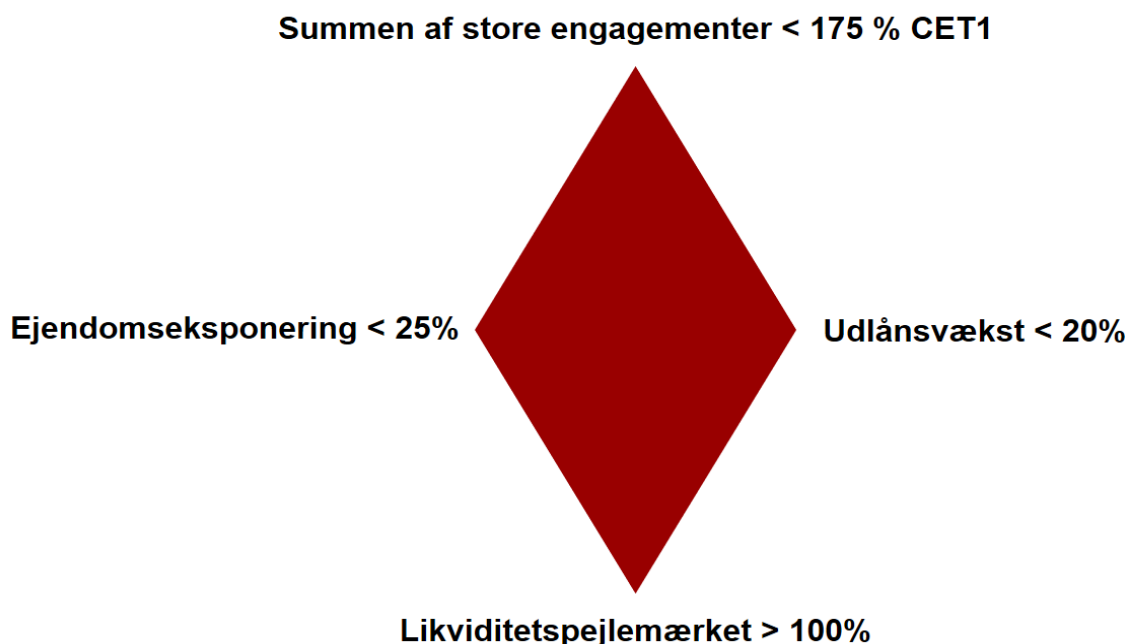
Endvidere har vejledningen til hensigt at skabe gennemsigtighed i forhold til Finanstilsynets praksis omkring håndhævelsen af tilsynsdiamanten, herunder tilsynspraksis ved overskridelser samt skabe klarhed om institutternes oplysningsforpligtelser.

Erfaringsmæssigt er der en række fællestræk, som karakteriserer pengeinstitutter, der er kommet i problemer under krisen. Kendetegnene er bl.a. høj udlånsvækst på bekostning af kreditkvalitet, for optimistiske vurderinger af kreditrisici (bl.a. i forhold til ejendomseksponeringen) og manglende styring af store eksponeringer. Dette er et mønster, som også er set under tidligere kriser.

Finanstilsynet har derfor opstillet en række pejlemærker for, hvad der som udgangspunkt må anses som værende pengeinstitutvirksomhed med forhøjet risiko – den såkaldte *'tilsynsdiamant'*.

Tilsynsdiamanten fastlægger en række særlige risikoområder med angivne grænseværdier, som instituttet som udgangspunkt bør ligge inden for, jf. figuren nedenfor.

Tilsynsdiamanten for pengeinstitutter¹

¹ Tilsynsdiamanten gælder for Færøerne og Grønland fra hhv. 1. juni og 1. juli. Det forhold skyldes, at Net Stable Funding Ratio (NSFR) træder i kraft for Færøerne og Grønland på de nævnte datoer. Det medfører, at færøske institutter og Grønlandbanken ikke længere skal opgøre og overholde funding ratio-pejlemærket.

Grænseværdierne er fastsat således, at de på den ene side skal modvirke overdreven risikopåtagning, og på den anden side skal gøre det muligt for sunde pengeinstitutter at drive profitabel bankvirksomhed og yde den nødvendige kredit til virksomheder og husholdninger.

Vejledningens afsnit 2 opstiller beregningsmetoder indenfor tilsynsdiamantens fire pejlemærker. Afsnit 3 indeholder oplysninger om Finanstilsynets tilsynsstige, og heri en beskrivelse af Finanstilsynets reaktionsmuligheder i forbindelse med overskridelser. Afsnit 4 dækker institutternes oplysningsforpligtelser.

Der gælder særlige regler for tilsynsdiamanten for færøske og grønlandske pengeinstitutter, jf. bilag 2.

2. Tilsynsdiamantens pejlemærker

De følgende afsnit 2.1-2.5 opstiller beregningsmetoder indenfor tilsynsdiamantens fire pejlemærker.

2.1. Summen af store eksponeringer under 175 pct.

Tilsynsdiamantens grænseværdi for summen af instituttets 20 største eksponeringer er baseret på eksponeringsværdien, efter der er taget hensyn til virkningen af den kreditrisikoreduktion og de undtagelser mv., der følger af CRR, fjerde del, artikel 387-403².

Det betyder, at pejlemærket opgøres med adgang til fradrag for sikkerheder i form af eksempelvis fast ejendom, samt efter nedskrivninger/hensættelser. Endvidere sker følgende nationale korrektioner i opgørelsen:

- Eksponeringer under 3 mio.kr. efter der er taget hensyn til virkningen af kreditrisikoreduktion og undtagelser mv., udelades.
- Eksponeringer mod fællesejede edb-centraler.
- Eksponeringer mod kreditinstitutter under tilsyn af tilsynsmyndighed i EU udelades.

Summen opgøres i pct. af instituttets egentlige kernekapital (CET1). Tilsynsdiamantens grænseværdi for summen af de 20 største eksponeringer fastsættes til 175 pct. af instituttets egentlige kernekapital.

2.2. Udlånvækst under 20 pct.

Udlånvæksten målt år-til-år. Udlånet opgøres eksklusiv repo'er og efter nedskrivninger.

Der anvendes en grænse på under 20 pct. for udlånvækst.

² Europaparlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 575/2013 af 26. juni 2013 om tilsynsmæssige krav til kreditinstitutter. CRR, fjerde del, artikel 387-403, adresserer store eksponeringer. Beregning af eksponeringers størrelse følger af artikel 390. Begrænsninger for store eksponeringer følger af artikel 395, anerkendelse af kreditrisikoreduktionsteknikker følger af artikel 399, undtagelser følger af artikel 400 etc.

2.3. Ejendomseksponering under 25 pct.

Ejendomseksponeringen er defineret som den andel af samlet udlån og garantidebitorer, der vedrører brancherne 'fast ejendom' samt 'gennemførelse af byggeprojekter'³, der indberettes til Finanstilsynet.

Grænseværdien er 25 pct. og opgøres før nedskrivninger.

2.4. Likviditetspejlemærke skal være større end 100 pct.

Likviditetspejlemærket angiver pengeinstitutternes evne til at klare et tre måneders likviditetsstress. Likviditetspejlemærket skal sikre, at institutter i tide reagerer på potentielle udfordringer med overholdelse af det lovmæssige LCR-krav; jo større likviditetsrisici et institut har, jo større overdækning i forhold til det lovmæssige LCR-krav⁴ bør det have.

Likviditetspejlemærket er baseret på en fremskrevet version af LCR-kravet, hvor der anvendes en lempeligere opgørelse af tælleren og en delvis fremskrivning af både de ind- og udgående pengestrømme i nævneren. Alle indgående pengestrømme regnes med fuldt ud og er dermed ikke underlagt 75 pct. cap'en som i LCR-opgørelsen. Den præcise opgørelsesmetode er beskrevet i bilag 1.

Likviditetspejlemærket er på tidshorisont $x \in X(1,2,3)$ defineret som:

$$\begin{aligned} \text{Likviditetspejlemærke}_x &= \\ &= \frac{\text{Ny opgørelse af beholdning af højkvalitetslikvide aktiver}}{\sum_{t=1}^x \text{Ny udgående pengestrømme}_t - \text{Ny indgående pengestrømme}_t} \end{aligned}$$

, hvor t=1 svarer til de 30 dage LCR dækker, t=2 er to måneder og t=3 er tre måneder.

Likviditetspejlemærket opgøres således som resultatet af ovenstående brøk ved dets laveste niveau for x på mellem 30 dage og tre måneder. Likviditetspejlemærket er altså lig den laveste månedlige værdi inden for de kommende tre måneder fra opgørelsen. Tilsynsdiamantens grænseværdi for likviditetspejlemærket er 100 pct.

Specialtilfælde hvor udgående pengestrømme er mindre end eller lig med indgående pengestrømme

Eftersom alle indgående pengestrømme, i modsætning til i LCR kravet, kan medregnes fuldt ud i likviditetspejlemærket kan der opstå en situation, hvor nævneren bliver negativ eller nul for de enkelte tidspunkter t=1,2,3. I tilfælde, hvor alle tre perioder har negativ nævner anvendes LCR kravet som nævner i stedet.

Specialtilfældet sker når:

$$\sum_{t=1}^x \text{Ny udgående pengestrømme}_t - \text{Ny indgående pengestrømme}_t < 0, \text{ for } \forall x \in X,$$

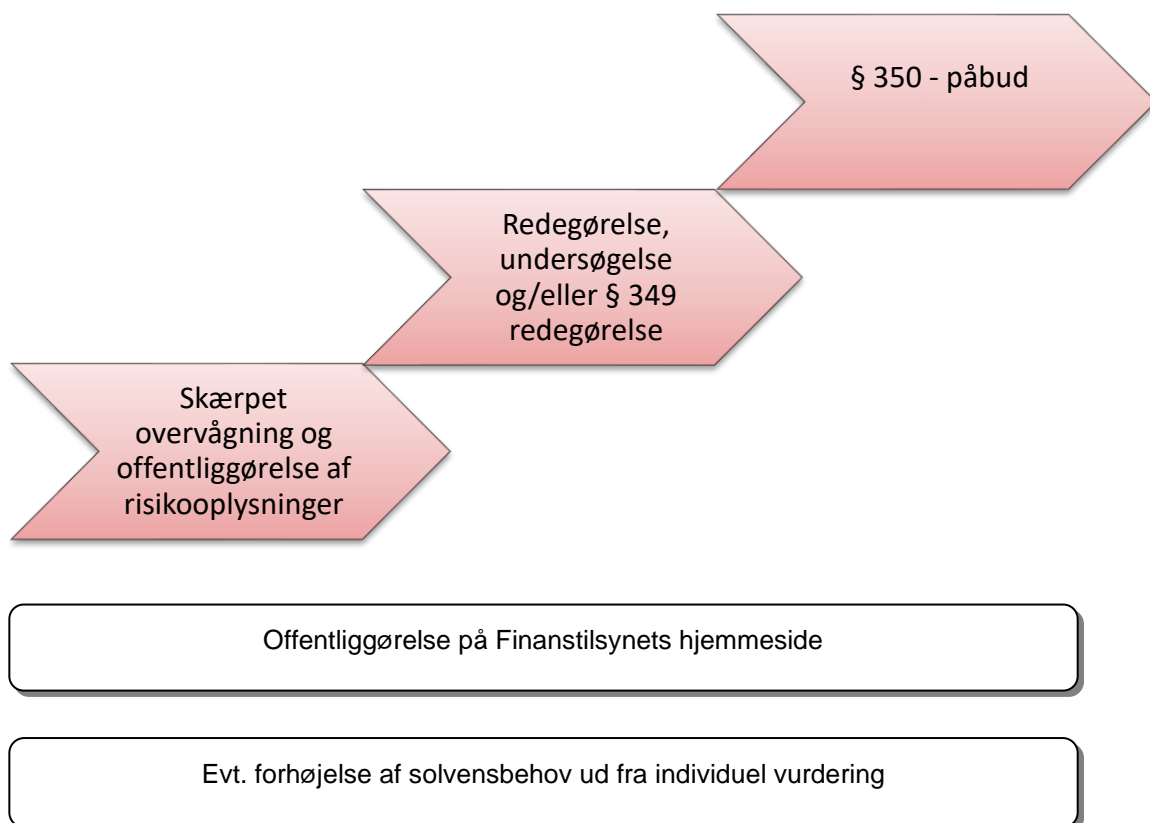
³ Gennemførelse af byggeprojekter indgår i branchen 'bygge og anlæg'.

⁴ Jf. artikel 4 i Kommissionens delegerede forordning (EU) 2015/61 af 10. oktober 2014 om supplerende regler til forordning (EU) nr. 575/2013 for så vidt angår likviditetsdækningskrav for kreditinstitutter.

3. Tilsynsstigen

Når tilsynsdiamantens grænseværdier overskrides, vil Finanstilsynet påbegynde en dialog med instituttet herom og foretage evt. tilsynsreaktioner, jf. tilsynsstigen. Tilsynsstigen er illustreret nedenfor. Reaktionsmulighederne er opsat efter hvor indgribende, de er. Finanstilsynet vil ud fra en proportionalitetsvurdering benytte den mindst indgribende reaktion. Tilsynet vil således alene anvende reaktionerne på de højere trin i mere alvorlige situationer, f.eks. ved gentagne overskridelser og ved manglende reaktion fra instituttets side.

Et brud på tilsynsdiamanten vil ikke nødvendigvis medføre en tilsynsreaktion. F.eks. vil et brud på likviditetspejlemærket, der alene følger af et generelt og uventet stød til markederne, ikke føre til tilsynsreaktioner og dermed heller ikke til umiddelbar offentliggørelse. En kortsigtet overskridelse, som skyldes en teknikalitet, og som instituttet hurtigt får rettet op på, vil som udgangspunkt heller ikke give en tilsynsmæssig reaktion.

3.1. Reaktionsmuligheder

I det følgende gennemgås de reaktionsmuligheder, som tilsynet kan anvende ved en overskridelse af tilsynsdiamantens indhegning. Alle reaktioner baseres på en individuel og konkret vurdering.

3.1.1 Skærpet overvågning

Finanstilsynet har med virkning fra ultimo 2012 indført skærpet overvågning med de institutter, som overskrider en grænseværdi i tilsynsdiamanten.

Skærpet overvågning medfører, at Finanstilsynet kan forlange hyppigere indrapportering på de efter tilsynsdiamanten overskredne grænseværdier. Et institut på skærpet overvågning kan også forvente løbende dialog med Finanstilsynet om, hvordan instituttet forholder sig til overskridelsen af grænseværdierne i tilsynsdiamanten.

Det er vigtigt at sondre mellem skærpet *overvågning* og skærpet *tilsyn*. Skærpet tilsyn medfører ofte, at instituttet er underlagt en ekstra tilsynsaktivitet - typisk en undersøgelse i instituttet - mens den skærpede overvågning er baseret på indrapportering fra instituttet og dialogen herom.

Finanstilsynet vil kunne sætte et institut under skærpet tilsyn ved overskridelse af tilsynsdiamantens grænseværdier, men det vil ikke nødvendigvis være tilfældet.

3.1.2 Risikoplysninger og samtidig offentliggørelse af disse

Finanstilsynet vil foretage en individuel og konkret vurdering af, hvorvidt der skal gives en risikoplysning i de situationer, hvor instituttet overskrider tilsynsdiamantens grænseværdier. Finanstilsynet vil foretage sin vurdering under hensyntagen til f.eks. fusion, opkøb, koncernmæssige forhold samt andre forhold der har betydning for risikobilledet.

Efter § 2 i offentliggørelsesbekendtgørelsen er penge- og realkreditinstitutter forpligtet til at offentliggøre en redegørelse, som bl.a. indeholder Finanstilsynets tilsynsreaktioner i form af risikoplysninger, påtaler og påbud⁵.

I forhold til tilsynsdiamanten indebærer offentliggørelsesbekendtgørelsen, at instituttet skal offentliggøre risikoplysninger, der efter Finanstilsynets vurdering er af betydning for virksomhedens kunder, indskydere, øvrige kreditorer m.v., jf. § 2, stk. 2.

3.1.3 Redegørelse og/eller undersøgelse af instituttet

Ved det næste trin i tilsynsstigen kan Finanstilsynet anmode pengeinstituttet om at udarbejde en redegørelse om fremadrettede aktiviteter for at undgå en fortsat overskridelse af tilsynsdiamantens grænseværdier.

Finanstilsynet kan desuden påbyde instituttet efter FiL § 349, at virksomhedens ledelse skal udarbejde en redegørelse om virksomhedens økonomiske stilling og fremtidsudsigter. Redegørelsen har til formål at uddybe og specificere virksomhedens økonomiske forhold og fremtidsudsigter til brug for såvel virksomhedens ledelse som Finanstilsynets tilsynsvirksomhed.

Finanstilsynet kan påbyde instituttet at udarbejde en § 349 - redegørelse, når der er grund til at antage, at instituttet kan få problemer i fremtiden, men hvor instituttet ikke overtræder lovgivningen. I forhold til tilsynsdiamanten kan påbuddet bl.a. gives, når instituttet gentagne

⁵ Bekendtgørelse om finansielle virksomheders og investeringsforeningers m.v. pligt til at offentliggøre Finanstilsynets vurdering af virksomheden og investeringsforeningen m.v.

gange ikke har reageret tilstrækkeligt på Finanstilsynets risikoplysninger i forhold til tilsynsdiamanten og efter en konkret vurdering af instituttets økonomiske situation.

Finanstilsynet kan endvidere iværksætte en funktionsundersøgelse af det konkrete risikoområde, hvis det vurderes, at der er områder relateret til tilsynsdiamanten, som ikke er tilstrækkeligt belyst. Vurderingen vil ske på baggrund af redegørelsen fra instituttet og ud fra de rapporteringer, som Finanstilsynet har modtaget fra instituttet. Efter funktionsundersøgelsen vil Finanstilsynet udarbejde en redegørelse, som instituttet skal offentliggøre, jf. § 2, stk. 1, i offentliggørelsesbekendtgørelsen. Redegørelsen vil indeholde Finanstilsynets vurdering af instituttet, herunder de centrale påbud, påtaler og risikoplysninger, som instituttet har modtaget fra Finanstilsynet.

3.1.4. FiL § 350 - påbud

I forhold til tilsynsdiamanten kan Finanstilsynet i sidste ende, baseret på en konkret og individuel vurdering, give instituttet et påbud om f.eks. at nedbringe udlånsvæksten. Hvis instituttet kan dokumentere eller sandsynliggøre at overskridelserne ikke fører til en høj risiko, vil der ikke nødvendigvis blive givet et påbud efter § 350. Påbuddet kan anvendes i de situationer, hvor (1) virksomhedens økonomiske stilling er så forringet, at indskydernes eller investorerens interesser er udsat for fare, eller (2) der er en betydelig risiko for, at virksomhedens økonomiske stilling udvikler sig således, at instituttet mister sin tilladelse.

Et påbud efter § 350 skal konkretiseres så tilstrækkeligt, at ledelsen i instituttet reelt har mulighed for at imødekomme det. Eksempler på påbud efter § 350 kan være:

- Nedjustering af forretningsområder og salg af aktiver.
- Begrænse udvidelse af filialnettet eller lukning af filialer.
- Forbyde eller begrænse visse forretningsområder, produkter eller kundesegmenter.

Instituttet skal som hovedregel offentliggøre påbud efter FiL § 350, hvis det vurderes, at påbuddet har betydning for instituttets kunder, indskydere, øvrige kreditorer eller de finansielle markeder, hvorpå aktierne i instituttet handles, jf. § 2, stk. 2 i offentliggørelsesbekendtgørelsen. Påbud efter § 350 må formodes at have væsentlig betydning for personer i de nævnte grupper, hvorfor instituttet som hovedregel skal offentliggøre påbud givet efter § 350.

Instituttet kan få tilladelse fra Finanstilsynet til at udskyde offentliggørelse af påbud eller påtale, hvis den vil føre til uforholdsmæssig stor skade for virksomheden. Det kan f.eks. være, hvis en overskridelse af likviditetspejlemærket skyldes likviditetsmæssige udfordringer på markedet eller for virksomheden specifikt.

4. Offentliggørelsesforpligtelser i forbindelse med tilsynsdiamanten

Institutterne har følgende offentliggørelsesforpligtelser i forbindelse med tilsynsdiamanten:

- Institutterne skal som minimum offentliggøre nøgletalsværdier på de fire pejlemærker i forbindelse med årsrapporten og halvårsrapporten, jf. § 132b til bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.

- Ved overskridelser, der afstedkommer en tilsynsreaktion, har instituttet pligt til at offentliggøre de påbud, påtaler og risikoplysninger, som efter Finanstilsynets vurdering er af betydning for instituttets kunder, indskydere, øvrige kreditorer m.v., jf. § 2, stk. 2 i offentliggørelsesbekendtgørelsen.

Bilag 1 – Teknisk beregning af likviditetspejlemærket

Likviditetspejlemærket er baseret på COREP LCR-indberetningen (skema C 72.00, C 73.00 og C 74.00) og Maturity Ladder Template (skemaet C 66.00) i COREP AMM-indberetning, som er blevet ændret pr. juni 2023. Likviditetspejlemærket gælder kun for de ikke-valutafordelte opgørelser (dvs. ikke på hver enkel valuta). Finanstilsynet vil opgøre likviditetspejlemærket kvartalsvist på baggrund af indberettede data. Opgørelsesmetoden er beskrevet herunder.

Likviditetspejlemærket er på tidshorisont x defineret som:

$$\text{Likviditetspejlemærke}_x = \frac{\text{Ny opgørelse af beholdning af højkvalitetslikvide aktiver}}{\sum_{t=1}^x \text{Ny udgående pengestrømme}_t - \text{Ny indgående pengestrømme}_t}$$

, hvor $t=1$ svare til de 30 dage LCR dækker, $t=2$ er to måneder og $t=3$ er tre måneder.

Nedenfor defineres hver af de tre delelementer i brøken i det der henvises til de specifikke COREP skemaer, hvor r henviser til række og k til kolonne. F.eks. henviser "C 72.00, r010, k040" til række 010 kolonne 040 i COREP-skema C72.00.

Ny opgørelse af beholdning af højkvalitetslikvide aktiver

Beholdningen af højkvalitetslikvide aktiver er uafhængig af tid. Den beregnes som summen af følgende poster:

- C 72.00, r010, k040
- C 66.00, r960, k010-k110 * 0,80
- Beholdning af egne dækkede obligationer for pengeinstitutter, der er koncernforbundet med et realkreditinstitut justeret ift. repo og revers-repo forretninger der forfalder indenfor de næste 30 dage, hvor egne dækkede obligationer anvendes som kollateral * 0,80

Ny udegående pengestrømme

På $t=1$ er de udegående pengestrømme lig dem, der anvendes i LCR-opgørelsen, dvs. C 73.00, r010, k060.

På t=2 er de udegående pengestrømme lig C 73.00, r010, k060 plus den vægtede sum af nedestående poster i C 66.00:

Kolonne nr.		120	130
Række	Outflows	Greater than 30 days up to 5 weeks	Greater than 5 weeks up to 2 months
020	unsecured bonds due	100 pct.	100 pct.
030	regulated covered bonds	66 pct.	66 pct.
040	securitisations due	100 pct.	100 pct.
050	other	100 pct.	100 pct.
Counterparty is non-Central Bank			
135	Level 1 covered bonds (CQS1)	7 pct.	7 pct.
145	Level 2A tradable assets	15 pct.	15 pct.
195	Level 2B ABS (CQS1)	25 pct.	25 pct.
205	Level 2B covered bonds (CQS1-6)	30 pct.	30 pct.
215	Level 2B: corporate bonds (CQ1-3)	50 pct.	50 pct.
225	Level 2B shares	50 pct.	50 pct.
235	Level 2B public sector (CQS 3-5)	50 pct.	50 pct.
245	other tradable assets	20 pct.	20 pct.
251	other assets	20 pct.	20 pct.
Counterparty is Central Bank			
253	Level 1 tradable assets	0 pct.	0 pct.
254	Level 2A tradable assets	0 pct.	0 pct.
255	Level 2B tradable assets	0 pct.	0 pct.
256	other tradable assets	0 pct.	0 pct.
257	other assets	0 pct.	0 pct.
270	stable retail deposits	20 pct.	20 pct.
280	other retail deposits	20 pct.	20 pct.
300	non-operational deposits from credit institutions	100 pct.	100 pct.
310	non-operational deposits from other financial customers	100 pct.	100 pct.
320	non-operational deposits from central banks	100 pct.	100 pct.
330	non-operational deposits from non-financial corporates	40 pct.	40 pct.
340	non-operational deposits from other counterparties	40 pct.	40 pct.

På t=3 er de udegående pengestrømme lig de udegående pengestrømme på t=2 plus summen af nedestående poster i C 66.00:

Kolonne nr.		140
Række	Outflows	Greater than 2 months up to 3 months
020	unsecured bonds due	100 pct.
030	regulated covered bonds	33 pct.
040	securitisations due	100 pct.
050	other	100 pct.
Counterparty is non-Central Bank		
130	Level 1 covered bonds (CQS1)	7 pct.
140	Level 2A tradable assets	15 pct.
190	Level 2B ABS (CQS1)	25 pct.
200	Level 2B covered bonds (CQS1-6)	30 pct.
210	Level 2B: corporate bonds (CQ1-3)	50 pct.
220	Level 2B shares	50 pct.
230	Level 2B public sector (CQS 3-5)	50 pct.
240	other tradable assets	20 pct.

250	other assets	20 pct.
Counterparty is Central Bank		
253	Level 1 tradable assets	0 pct.
254	Level 2A tradable assets	0 pct.
255	Level 2B tradable assets	0 pct.
256	other tradable assets	0 pct.
257	other assets	0 pct.
270	stable retail deposits	20 pct.
280	other retail deposits	20 pct.
300	non-operational deposits from credit institutions	100 pct.
310	non-operational deposits from other financial customers	100 pct.
320	non-operational deposits from central banks	100 pct.
330	non-operational deposits from non-financial corporates	40 pct.
340	non-operational deposits from other counterparties	40 pct.

Ny indgående pengestrømme

For t=1 er de indgående pengestrømme lig C 74.00, r010, k140.

For t=2 er de indgående pengestrømme lig C 74.00, r010, k140 plus summen af nedestående poster i C 66.00:

Kolonne nr.		120	130
Række	Inflows	Greater than 30 days up to 5 weeks	Greater than 5 weeks up to 2 months
460	Level 1 covered bonds (CQS1)	7 pct.	7 pct.
470	Level 2A tradable assets	15 pct.	15 pct.
520	Level 2B ABS (CQS1)	25 pct.	25 pct.
530	Level 2B covered bonds (CQS1-6)	30 pct.	30 pct.
540	Level 2B: corporate bonds (CQ1-3)	50 pct.	50 pct.
550	Level 2B shares	50 pct.	50 pct.
560	Level 2B public sector (CQS 3-5)	50 pct.	50 pct.
570	other tradable assets	20 pct.	20 pct.
580	other assets	20 pct.	20 pct.
620	credit institutions	100 pct.	100 pct.
630	other financial customers	100 pct.	100 pct.
640	central banks	100 pct.	100 pct.

På t=3 er de indgående pengestrømme lig de indgående pengestrømme på t=2 plus summen af nedestående poster i C 66.00:

Kolonne nr.		140
Række	Inflows	Greater than 2 months up to 3 months
460	Level 1 covered bonds (CQS1)	7 pct.
470	Level 2A tradable assets	15 pct.
520	Level 2B ABS (CQS1)	25 pct.
530	Level 2B covered bonds (CQS1-6)	30 pct.
540	Level 2B: corporate bonds (CQ1-3)	50 pct.
550	Level 2B shares	50 pct.
560	Level 2B public sector (CQS 3-5)	50 pct.
570	other tradable assets	20 pct.
580	other assets	20 pct.
620	credit institutions	100 pct.
630	other financial customers	100 pct.

640	central banks	100 pct.
-----	---------------	----------

Offentliggørelsesforpligtelser for færøske pengeinstitutter og Grønlandsbanken i forbindelse med tilsynsdiamanten

- Færøske pengeinstitutter og Grønlandsbanken skal offentliggøre nøgletalsværdier på de fire pejlemærker i forbindelse med årsrapporten og halvårsrapporten, jf. § 132b til bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.